

Kulturåret 2025

Kulturåret 2025 präglades av ett omfattande samarbete på lokal, regional och nordisk nivå samt av en hög projektaktivitet med fokus på social hållbarhet, immateriellt kulturarv och kultur för barn och unga. Arbetet med digitalisering och användning av AI inom kulturverksamheten intensifierades samtidigt som förutsättningarna för extern finansiering förändrades.

Uppdateringen av det regionala kulturprogrammet, Kulturprogram Österbotten, blev klar under året, medan samkommunen SÖFUK fick en ny strategi. Bägge utgör en viktig grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Projektverksamheten vid KulturÖsterbotten

Projektåret präglades av nordiskt samarbete. Besked erhöles om finansiering för två samarbetsprojekt med EU-finansiering. Det ena projektet inleddes hösten 2025, det andra i januari 2026.

Tre nordiska projekt pågick under året, varav ett fortsätter in på år 2026. De nordiska kontakterna öppnar nya samarbetsformer och ger kontakter även till andra än dem som är direkt involverade i projektarbetet. Även ett par nationellt finansierade projekt pågick under året.

KulturÖsterbotten ansökte år 2025 om 29 olika bidrag för sin verksamhet. Av ansökningarna beviljades 20. Understöden och bidragen uppgick år 2025 till ett totalbelopp på drygt 377 000 euro.

PROJEKT SOM INLEDDDES:

Memento mori – österbottnisk kulturhistoria som tillgång genom ny teknologi och berättande arbetar med att synliggöra den österbottniska kulturhistorien kring och dess förhållningssätt till döden. Avsikten är att avdramatisera temat genom att lyfta fram äldre tiders seder och bruk och då jobba med berättelser, föremål och dokumentationsmaterial.

Heritage in Motion syftar till att utveckla St Olavslederna på båda sidorna om Kvarken. Projektets huvudpartner är Region Västernorrland. I Österbotten är det samkommunen Kvarnen som är huvudpartner. KulturÖsterbotten medverkar tillsammans med Kristinestads Näringsliv Ab som delgenomförare i Österbotten.

PROJEKT SOM FORTSATTE:

Kulturarv i utveckling syftar till att utveckla tjänster och service kring den österbottniska pilgrimsvandringsleden St Olav Ostrobothnia. Basservicen vid pilgrimsvandringsleden har kartlagts inom tidigare projekt. KulturÖsterbotten är involverat bland annat i fortbildningen av turistguider och kulturvärdar och i produktionen av korta ”sägnpoddar” som lyfter fram lokala berättelser från trakter pilgrimsvandrarna passerar.

Kulturum – forum för konstundervisning syftar till att förbättra strukturerna för den grundläggande konstundervisningen på svenska. Inom projektet skapas ett forum för diskussion om, utveckling av och erfarenhetsutbyte inom konstundervisningen på svenska i Finland. Konstundervisningsdagarna i Esbo 23–24.10.2025 samlade aktörer från hela Svenskfinland. Projektet drivs av Sydkustens landskapsförbund tillsammans med KulturÖsterbotten, som har fokus på den grundläggande konstundervisningen i Österbotten.

PROJEKT SOM AVSLUTADES:

- Eldsjälar och entreprenörer
- Bothnia Business Heritage
- Klinkbåtsnätverket i Österbotten
- ICH North – Passing on Our Musical Heritage

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/vara-projekt

Kulturprogram Österbotten 2026–2030

Det regionala kulturprogrammet för Österbotten uppdaterades våren 2025. Kulturprogrammet, som uttrycker landskapets gemensamma vilja för utveckling av kulturen, utarbetades i ett brett samarbete mellan aktörerna på fältet och gjordes upp gemensamt av KulturÖsterbotten och Österbottens förbund.

Programmet formulerar en vision för kulturen i Österbotten, anger kulturlivets kärnvärderingar och fastslår styrkorna i det regionala kulturlivet. Programmet är uppbyggt kring tre prioriteringar:

- Tillgänglighet till kultur
- Stöd för barn- och ungdomskultur
- Stimulans av en kreativ atmosfär

Det nya kulturprogrammet för år 2026–2030 har godkänts av samkommunstyrelsen vid SÖFUK och av landskapsstyrelsen vid Österbottens förbund.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/kulturprogram

Kultursektionen vid samkommunen SÖFUK

Kultursektionen vid samkommunen Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur sammankom sju gånger under året: fem gånger i gammal sammansättning och två gånger i ny. Den tidigare kultursektionens mandattid avslutades med ett mötes- och studiebesök till Umeå i juni 2025. Under studiebesöket besökte kultursektionen annat kulturhuset Väven och träffade även representanter för Region Västerbotten och Umeå teaterförening.

Kultursektionen leder verksamheten såväl vid KulturÖsterbotten som vid Wasa Teater. Ordförande i sektionen är **Ulla Granfors**.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/om-kulturoesterbotten/kultursektionen

Samverkan med medlemskommunerna

KulturÖsterbotten betraktar de kulturansvariga tjänstemännen i sina fjorton medlemskommuner som sina närmaste samarbetsparter och kunder och lägger därför stor vikt vid ett smidigt samarbete och en kontinuerlig dialog.

Tillsammans med Österbottens förbund ordnade KulturÖsterbotten i juni 2025 en träff för kommunernas kulturarbetare vid kulturcentret Malakta i Malax. Temat för sammankomsten, som lockade ca 25 deltagare, var hållbar evenemangsproduktion.

De projekt som KulturÖsterbotten driver i egen regi eller deltar i som samarbetspart har besökt kommunerna och kulturaktörerna där inom ramen för sina respektive satsningar.

Kultursektionens projektbidrag: 49 mottagare

Kultursektionens projektbidrag för år 2025 utlystes vid årsskiftet i tidningsannonser och på KulturÖsterbottens hemsida och sociala medier. Ansökningstiden pågick till 31 januari.

Inom utsatt tid inkom 93 ansökningar fördelade mellan de tre prioriteringarna i det regionala kulturprogrammet enligt följande:

- Tillgänglighet till kultur: 48 ansökningar
- Stöd för barn- och ungdomskultur: 21 ansökningar
- Stimulans av en kreativ atmosfär: 24 ansökningar.

Det ansökta beloppet uppgick till totalt 220 002 euro, medan kultursektionen förfogade över ett anslag på 63 000 euro. I anslaget ingick de stöd som betalas ut på basis av särskilda avtal med Barnkulturnätverket BARK och Regionala danscentret i Österbotten.

Kultursektionen beslutade på sitt möte i mars att bevilja projektbidrag enligt följande:

- Tillgänglighet till kultur: 18 projektsatsningar (20 000 euro)
- Stöd för barn- och ungdomskultur: 15 projektsatsningar (12 100 euro)
- Stimulans av en kreativ atmosfär: 16 projektsatsningar (18 100 euro)

Det var alltså 49 projektsatsningar som beviljades understöd. Det beviljade projektbidragsbeloppet uppgick till totalt 50 200 euro.

En av bidragsmottagarna beslutade att inte rekvirera sitt bidrag på 500 euro, medan ett bidrag på 1200 euro återbetalades under senhösten. Kvarblivna medel användes för KulturÖsterbottens egna projektsatsningar under hösten.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/projektbidrag

Evenemangskalendern "Det händer i Österbotten"

Evenemangskalendern **Det händer i Österbotten**, som drivs i samarbete med Österbottens förbund, Visit Vaasa och Vasaregionens Utveckling Ab VASEK, marknadsför evenemang i hela Österbotten och används flitigt av såväl evenemangsarrangörer som publik. Kalenderns användargränssnitt moderniserades under våren och uppdaterades med fräsch grafik, bättre överskådlighet och större tillgänglighet, särskilt över mobila plattformar.

Under år 2025 registrerades en ökning på alla fronter i evenemangskalendern. Antalet evenemang som publicerats under året uppgick till 2 714 (+12,75 %), medan antalet registrerade evenemangsarrangörer var 1 813 (+12,6 %). Även i fråga om antalet besök registrerades en motsvarande ökning på inemot 12 procent.

Evenemangskalendern är gratis för alla, såväl evenemangsarrangörer som publik. Den är även helt annonsfri. Kalendern är tekniskt sammankopplad med bland annat Vasaregionens evenemangskalender samt med ett antal andra region- och kommunkalendrar. Kalenderns evenemangsdata används därtill för evenemangssammanställningar i bland annat de regionala tidningarnas säsongsbilagor, vilket ytterligare stärker evenemangskalenderns ställning som primärkalender för evenemangsarrangörer i regionen.

Titta in: <http://events.osterbotten.fi>

Svenska veckan – i Vasa & Korsholm samt i Karleby och Sydösterbotten

Svenska veckan, det största kulturevenemanget i Svenskfinland, firas i Österbotten på tre orter: Vasa & Korsholm samt Karleby och Sydösterbotten. På alla tre Svenska veckan-orter koordineras programsatsningarna av KulturÖsterbotten och dess två Luckan-enheter: Luckan i Karleby och Luckan i Sydösterbotten.

Bara i Vasa & Korsholm ordnades under Svenska veckan 2025 sammanlagt 27 evenemang med totalt 1226 deltagare. KulturÖsterbotten var aktiv medarrangör i tre av evenemangen. Luckan i Karleby ordnade 17 evenemang, medan Luckan i Sydösterbotten bjöd på 11 evenemang under Svenska veckan.

Svenska veckan planerades och genomfördes på alla tre österbottniska Svenska veckan-orter i samarbete med ett stort aktörsnätverk på orten. De allra flesta programinslag var avgiftsfria för publiken. Svenska veckan koordineras på nationell nivå av Folktinget.

Arkeologiska utgrävningar vid Korsholms vallar

Korsholms vallar har med KulturÖsterbotten som projektägare och arkeologen, FD **Jan Fast** i spetsen undersökts vetenskapligt år 2022–2025. De första tre höstarna utfördes utgrävningarna tillsammans med skolelever och studerande.

Sommaren 2025 ordnades i samarbete med medborgarinstitutet Alma och Österbottens museum ett nordiskt arkeologiläger på vallarna under ledning av Jan Fast. Det var fjärde året i rad som utgrävningar gjordes. Nu återstår analys och konservering av de tusentals fynd som gjorts under årens lopp. Somliga fynd har varit fullkomligt banbrytande.

I oktober 2025 ordnades ett seminarium kring aktuell arkeologi i regionen. Där talade bland andra FD **Jan Fast** om utgrävningarna på Korsholms vallar, FD **Frida Ehrnsten** om vikinga- och medeltida myntfynd samt fotografen **Mikael Herrgård** om kult- och offerplatser i Österbotten. Den arkeologiska forskningens framtid i Österbotten spåddes i en paneldiskussion med bland andra FD **Lauri Skantsi**, verksamhetsledare **Lilian Pettersson Smeds** och FD **Henry Nygård**. De senare representerade Österbottens fornforskningssällskap, som samtidigt firade sitt 40-årsjubileum. Paneldiskussionen leddes av kulturchef **Åsa Blomstedt**.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/vara-projekt/arkeologi-foer-skolelever

Luckan i Karleby och Luckan i Sydösterbotten

Luckan i Karleby och Luckan i Sydösterbotten har under året aktivt fört ut barnkultur till regionens skolor och daghem, vilket har resulterat i att ca 1200 barn har fått ta del av barnkultur på svenska på respektive ort.

Luckan i Karleby är alltjämt en grundmurad svenskspråkig enhet, dit man söker sig för svenskspråkig service i regionen. Försäljningen och antalet kunder minskade en aning jämfört med året innan, men 2024 års Asterix-rusning är svår att överträffa.

Luckan i Sydösterbotten stod värd för de nationella Luckornas höstträff i september, då representanter från alla Luckan-enheter i Finland gästade Kristinestad. Under två dagar genomfördes strategiarbete och planering för kommande kampanjer och gemensamma evenemang inom bland annat barnkulturen. Deltagarna fick också delta i en workshop om kreativitet och samarbete.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/topbarlaenk2

Gästkonstnårsresidenset Ateljé Stundars

För gästkonstnårsresidenset Ateljé Stundars, som drivits i nära samarbete med Stundars museum sedan starten år 1998, kom år 2025 att bli det sista verksamhetsåret. Det långa samarbetet mellan KulturÖsterbotten och Stundars museum avslutades på parternas gemensamma överenskommelse 31 december.

Ateljé Stundars blev snabbt populärt och lyckades också bevara sin popularitet under alla sina verksamhetsår. Referensgruppen för gästkonstnårsresidenset fick varje år ta emot tiotals ansökningar för residensvistelse av välmeriterade bildkonstnärer från världens alla hörn. År 2025 gästades residenset av **Andrea Vera Wenger** (Schweiz), **Denise Sanchez-Vaccarello** (Spanien) och – i samarbete med stiftelsen Pro Artibus – **Ruben Risholm** (Sverige). Gästkonstnärerna levererade bland annat Artist Talks samt ordnade mindre utställningar, konstverkstäder och dylikt.

Vid årets slut hade Ateljé Stundars gästats av totalt 123 konstnärer eller konstnärspär. KulturÖsterbotten arbetar aktivt för att etablera modern residensverksamhet tillsammans med någon annan aktör i regionen.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/ateljestundars

Litteratursatsningar: bokmässan och festival

KulturÖsterbotten deltog aktivt i **Österbottens bokmässan** sista veckoslutet i april i Vasa, såväl i planeringen som i det egentliga genomförandet av mässan. KulturÖsterbotten producerade bland annat en programmodul, en paneldiskussion där den österbottniska litteraturens förutsättningar och framtid ventilerades. Keynote-talare för *Det våras för den österbottniska litteraturen* var den litterära mångsysslaren **Ylva Perera**, medan bibliotekspedagogen **Anna-Maija Koskimies**, författaren **Emma Ahlgren**, förläggaren **Martin Welander** och ombudsmannen **Martin Enroth** medverkade i panelen. Diskussionen leddes av **Anna Bertills**.

Antalet besökare på bokmässan uppgick till inemot tusen personer. Bokmässan ordnades av ett stort aktörsnätverk med Boklund i spetsen. I nätverket medverkade bland annat Svensk-Österbottniska samfundet och Åbo Akademi.

Hösten 2025 medverkade KulturÖsterbotten tillsammans med aktörer i Västerbotten med ett eget programinslag på litteraturfestivalen **Vasa LittFest**. *Gräns(er)* var temat för festivalen, och samarbetsnätverket LitteraTur och Retur – en litterär bro mellan Österbotten och Västerbotten – bjöd på ett specialproducerat inslag, ett samtal mellan författarna **Ann-Luise Bertell** (Österbotten) och **Carl Åkerlund** (Västerbotten) om gränser i litteraturen och i livet. Samtalet leddes av **Jenna Matintupa**.

Läs mera: www.kulturosterbotten.fi/litteratursatsningar

***

KulturÖsterbotten vill rikta ett varmt tack för understöd och bidrag till följande finansiärer:

- Svenska kulturfonden
- Konstsamfundet
- Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne
- Svensk-Österbottniska samfundet
- Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahasto
- Svenska Österbottens kulturfond
- Sparbanksstiftelsen i Kristinestad
- Museiverket
- Svenska Österbottens kulturfond
- Thurings stiftelse
- Gesellius minnesfond
- Hedmans stiftelse
- Stiftelsen Kulturfonden för Gamlakarlebynejden
- Leader-programmet
- Interreg Aurora-programmet med flera.

Dessa finansiärer har genom sina understöd och bidrag gjort det möjligt för KulturÖsterbotten att bedriva kreativ verksamhet på bred basis.